

Bijlage III. Evaluatie TVW

In 2021 heeft Woudenberg de Transitievisie Warmte (TVW) opgesteld. In deze voorloper van het warmteprogramma werden eerste richtingen benoemd voor een aardgasvrij Woudenberg. De uitvoering van de TVW is beknopt geëvalueerd en op basis van die evaluatie zijn de volgende lessen voor het warmteprogramma geformuleerd:

- Capaciteit en continuïteit van personeel is essentieel om plannen uit te kunnen voeren.
- Er is meer inzicht nodig in potentiële alternatieve warmtebronnen.
- Er is behoefte aan een gebiedsindeling die recht doet aan de daadwerkelijke energievraag en isolatiegraad van woningen in een gebied en die toekomstbestendig kan worden ingezet voor de uitvoering van het warmteprogramma.
- Structurele samenwerking met belangrijke partners werkt om voldoende afstemming te hebben. Hier is inmiddels invulling aan gegeven.
- Er is meer duidelijkheid nodig over bestuurlijke afwegingen op het gebied van alternatieve warmteoplossingen. Ook bezien van de huidige realiteit. In het bijzonder tussen keuzevrijheid en betaalbaarheid.

Hierna beschrijven we eerst de lessen uit de procesmatige evaluatie van de TVW en daarna cijfermatig de resultaten sinds de vaststelling van de TVW in 2021.

III.A. Procesmatige evaluatie

De gemeente heeft bewust gekozen om tot 2030 vooral in te zetten op het besparen van aardgas, zonder direct concrete startwijken aan te wijzen voor de aansluiting op alternatieve duurzame warmtetechnieken. Dit biedt ruimte om aan

te sluiten bij natuurlijke vervangingsmomenten en om de benodigde infrastructuur geleidelijk te ontwikkelen.

Er is sindsdien aandacht besteed aan bewustwording, onder andere via energiecoaches en communicatiecampagnes. Door wisseling van personeel is vertraging opgelopen op de inzet op isolatiemaatregelen in woningen.

Bij het onderzoeken van alternatieven en het analyseren van buurten is het lastig dat de wijkindeling van het CBS niet aansluit bij de eigenschappen van woningen voor wat betreft warmtevraag en isolatiegraad.

Op het gebied van warmteoplossingen is er een verkenning gestart naar aquathermie in focusgebied Grift. Ook is een quickscan i.v.m. netcongestie uitgevoerd in wijk Hoevelaar. Inzichten in geothermie zijn nog beperkt.

De samenwerking met partners als Omnia Wonen en Stedin is structureel, met regelmatige overleggen om de voortgang en uitvoering van de TVW af te stemmen.

De TVW heeft een realistische en gefaseerde aanpak, waarbij het waarborgen van keuzevrijheid voor bewoners centraal staat. Maar er is nog steeds behoefte aan meer technisch en financieel inzicht in warmte-alternatieven, vooral in gemengde wijken. Hoge kosten kunnen bewoners tegenhouden om mee te doen aan de warmtetransitie, ondanks beschikbare financiële regelingen. Vertrouwen en heldere communicatie zijn daarom cruciaal. In hoeverre keuzevrijheid daarbij moet worden gewaarborgd is nog een politiek bestuurlijk vraag.

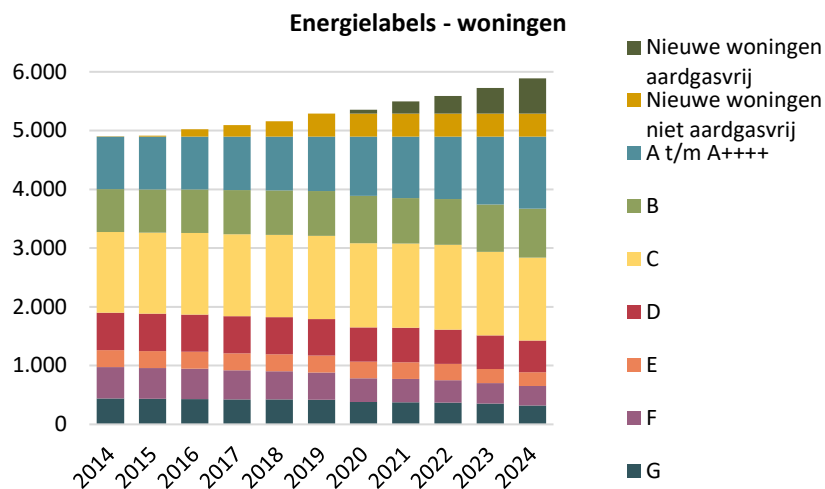

III.B. Cijfermatige evaluatie resultaten

In de TVW is benoemd dat in de periode tot 2030 het doel is om in te zetten op het besparen van aardgas door het stimuleren van isolatiemaatregelen. We kijken daarom naar de ontwikkeling in de energielabels (beter energielabel betekent meer isolatiemaatregelen en/of zonnepanelen) en het aantal uitgevoerde isolatiemaatregelen. Vervolgens kijken we ook naar wat er is bereikt met betrekking tot het overstappen op alternatieve, duurzame warmtetechnieken. Voor alle figuren geldt dat de bron de Regionale klimaatmonitor is.

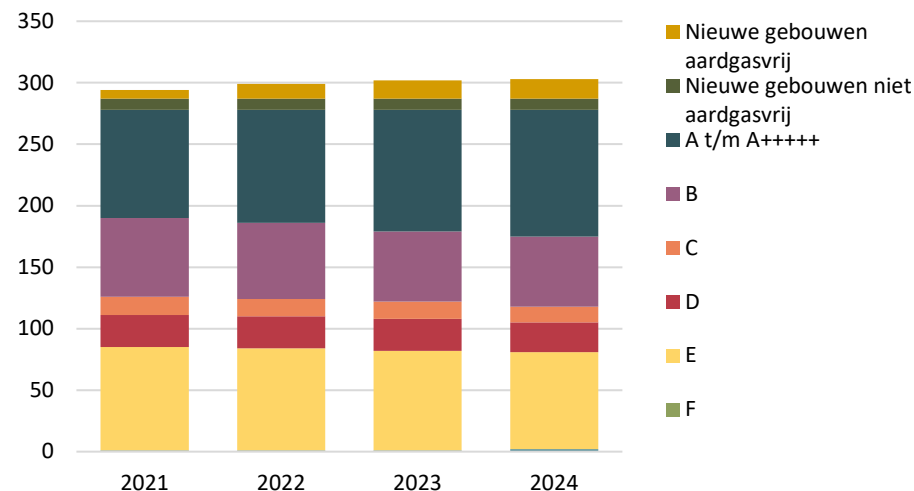
Energielabels

Het doel is om woningen met energielabels EFG uit te faseren door isolatie. In Woudenberg is het aantal woningen met EFG label afgenomen met 16% tussen 2021 en 2024. Energielabels zijn niet altijd actueel. Bewoners vragen bijvoorbeeld niet direct een nieuw energielabel aan nadat isolatiemaatregelen zijn uitgevoerd. Ook hebben niet alle woningen een geldig energielabel (binnen afgelopen 10 jaar 'vernieuwd'). Voor woningen waarbij dat niet het geval is, schatten we op basis van bouwjaar en woningtype het label op basis van vergelijkbare woningen in de omgeving.

Ook is het doel om utiliteitsgebouwen met slechte energielabels uit te faseren. In Woudenberg zijn er geen utiliteitsgebouwen met energielabel F en maar twee in 2024 met energielabel G. Wel is er nog een deel met energielabel E. De veranderingen in energielabels voor utiliteitsgebouwen is klein sinds 2021. Dit kan verklaard worden omdat er ook weinig inzet op verduurzaming utiliteitsgebouwen is geweest. Er is een kleine toename in energielabels A t/m A++++ en een kleine afname in labels B en E.

Energielabels - utiliteitsgebouwen

Energiebesparing door isolatie

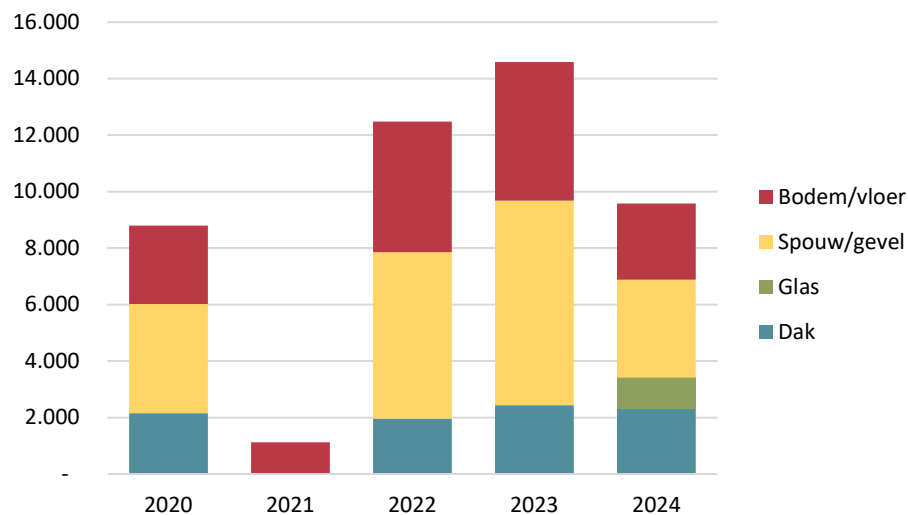
In figuur 3 is het jaarlijkse oppervlakte dat via subsidies is geïsoleerd in woningen te zien. In 2021 schatten we in dat er data mist, omdat het onwaarschijnlijk is dat er alleen subsidie is uitgekeerd voor bodem/vloer isolatie in dat jaar.

Er in totaal is 9.584 m² oppervlakte geïsoleerd via gesubsidieerde isolatiemaatregelen in 2024. Dit is een toename van ongeveer 9% sinds 2020. Isolatiemaatregelen voor bodem/vloer is sterk afgenomen i.v.m. de jaren ervoor. Dit geldt ook voor spouw/gevel. Deze afname zien we ook in andere omliggende

gemeenten zoals Utrechtse Heuvelrug, Leusden en Scherpenzeel. De afname in spouw/gevelisolatie kan te maken hebben met beeldvorming over complexiteit vanwege natuuronderzoek in verband met mogelijke verblijfplaats vlermuizen. In Woudenberg geldt er sinds 2024 echter een algehele ontheffing en zou dit dus geen belemmering meer hoeven zijn. Het aantal gesubsidieerde isolatiemaatregelen voor het dak blijven jaarlijks ongeveer hetzelfde. Sinds 2024 zijn er ook gesubsidieerde isolatiemaatregelen voor glas uitgevoerd.

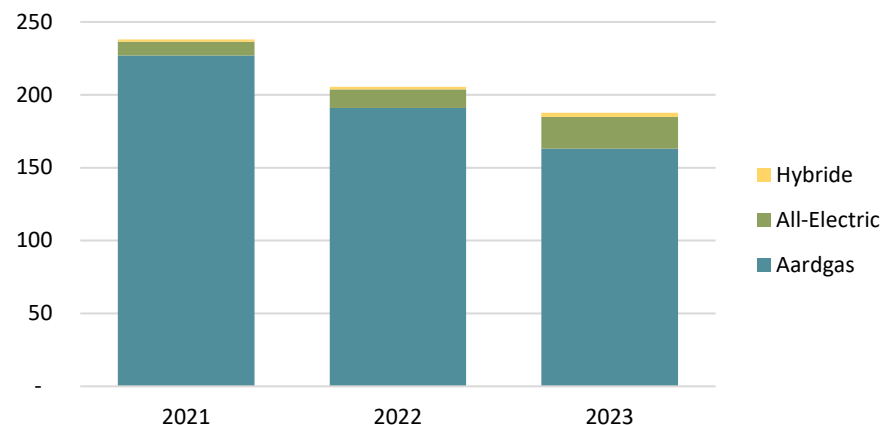
In 2024 is in Woudenberg ook gestart met een gemeentelijke subsidie voor de verduurzaming van woningen (gelden uit SpUK Lokale Aanpak Isolatie). In 2024 werden als gevolg hiervan 55 maatregelen uitgevoerd (waarvan 29 vloer, 10 gevels, 4 dak en 12 ramen) in 39 woningen. Hiervan zijn de oppervlakten niet bekend waardoor dit lastig te vergelijken is met de ISDE-subsidies. Wel is duidelijk dat in deze gevallen waarschijnlijk ook altijd ISDE-subsidie zal zijn aangevraagd waardoor deze maatregelen ook in de figuur hierna zitten.

Jaarlijkse oppervlakte via ISDE, SEEH, SVOH of SVVE gesubsidieerde isolatiemaatregelen

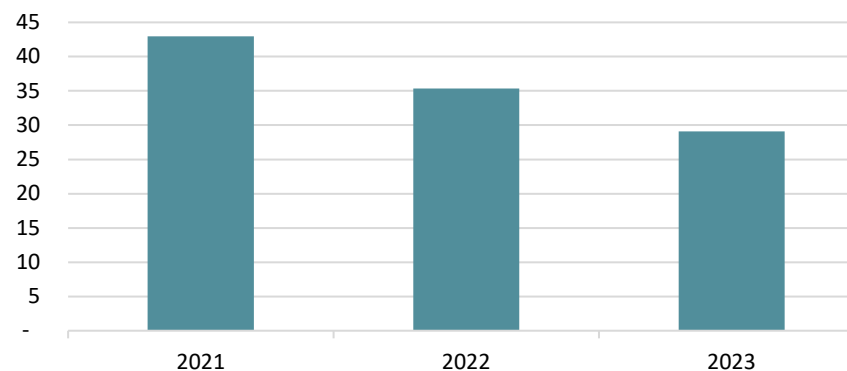
De totale warmtevraag (TJ) in Woudenberg is gedaald met 21% in 2023 t.o.v. 2021.

Totale warmtevraag [TJ]

De gemiddelde warmtevraag per woning (GJ) is gedaald met ongeveer 33%. Een deel hiervan is toe te schrijven aan nieuwbouw en dus niet aan isolatie.

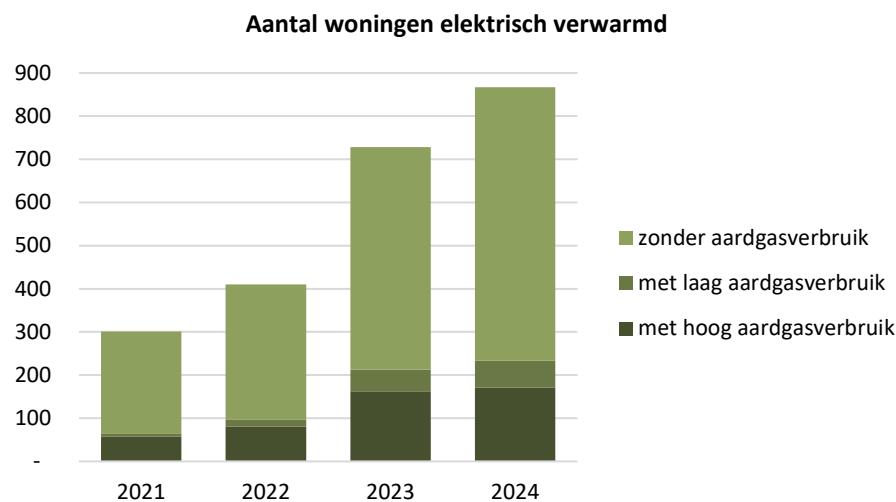
Gemiddelde warmtevraag per woning [GJ]

Alternatieve warmtetechniek

In Woudenberg zijn de afgelopen jaren geen ontwikkelingen geweest op het gebied van collectieve warmte. De enige toename in alternatieve duurzame warmtetechnieken is daarom op het gebied van elektrische warmtepompen.

Het aantal woningen dat elektrisch is verwarmd, is de laatste jaren sterk toegenomen, zowel voor woningen met hoog/laag en zonder aardgasverbruik. Een groot deel hiervan is de toename op warmtepompen in Woudenberg Oost en in het Groene Woud. Hier werd in 2023 respectievelijke 47% en 29% van de woningen elektrisch verwarmd zonder aardgasgebruik.

Het aantal gesubsidieerde warmtepompen per jaar is sterk gestegen de afgelopen jaren, van 12 in 2021 naar 83 in 2024. In 2024 waren er wel minder dan in 2023. Het aantal gesubsidieerde warmtepompen komt niet overeen met de groei in het aantal elektrisch verwarmde woningen. Dat komt omdat er afgelopen jaren ook nieuwbouwwoningen zijn opgeleverd die elektrisch verwarmd worden en die niet in de subsidiecijfers zitten. In 2022 waren dit er 105, in 2023 136 en in 2024 161.

Jaarlijks aantal via ISDE, SEEH, SVOH of SVVE gesubsidieerde warmtepompen

